

2013-8

Spørgsmål om inhabilitet blandt medlemmer af Udvalgene vedrørende Videnskabelig Uredelighed

En forsker klagede til ombudsmanden over behandlingen af to sager om hende ved Udvalgene vedrørende Videnskabelig Uredelighed (UVVU). UVVU var i begge sager nået frem til, at hun havde begået videnskabelig uredelighed. Det var forskerens opfattelse, at nogle af medlemmerne af UVVU havde været inhabile ved behandlingen af hendes sager. Hun begrundede det især med, at tre UVVU-medlemmer i kraft af deres ansættelse på det universitet, hvor de to personer, der havde indbragt sagerne for UVVU, også var ansat, havde så nær tilknytning til anmelderne, at de ikke burde have medvirket ved afgørelsen.

Ombudsmanden mente ikke, at der var udsigt til, at han kunne kritisere UVVU's afgørelse om ikke at anse de pågældende for inhabile ved behandlingen af sagerne. At de var ansat af det pågældende universitet, gav efter ombudsmandens opfattelse ikke i sig selv grundlag for at anse dem for inhabile – der skulle noget mere til. Han lagde bl.a. vægt på, at ingen af de tre medlemmer efter det oplyste havde sådanne relationer til andre involverede i sagen, at der forelå omstændigheder, som efter gældende praksis var egnede til at vække tvivl om deres upartiskhed (forvaltningslovens § 3, stk. 1, nr. 5). Han pegede bl.a. på, at der ikke var oplyst om nære venskaber mellem nogen af de tre UVVU-medlemmer og de to ansatte ved universitetet, som havde indbragt sagerne for UVVU. Der var heller ikke oplysninger, der tydede på, at der var et sådant personligt modsætningsforhold mellem nogen af UVVU-medlemmerne og forskeren, at dette kunne tale for inhabilitet.

Det gav ikke ombudsmanden anledning til bemærkninger, at UVVU havde afvist, at der forelå inhabilitet i UVVU, fordi den ene af de to anmeldere havde været suppleant i UVVU i en del af perioden, hvor forskerens sager var under behandling. Ombudsmanden lagde vægt på, at UVVU havde oplyst, at den pågældende på intet tidspunkt havde deltaget i behandlingen af forskerens sager.

Ombudsmanden afsluttede derfor sagen uden at gennemføre en egentlig undersøgelse.

(Sag nr. 12/05547)

14. juni 2013

Forvaltningsret

1114.1 - 1114.2 - 2.3

UVVU havde i to afgørelser vedrørende en forsker, A, fundet, at hun havde begået videnskabelig uredelighed.

Den 11. september 2012 klagede A til mig over UVVU's behandling af sagerne og gjorde i den forbindelse gældende, at flere af UVVU's medlemmer havde været inhabile ved behandlingen af hendes sager.

Da UVVU kun havde forholdt sig til en mindre del af A's indsigelser vedrørende inhabilitet, sendte jeg den 4. oktober 2012 klagen tilbage til udvalget, med henblik på at udvalget tog stilling til A's indsigelser om inhabilitet begrundet i UVVU-medlemmernes relationer til anmelderne.

UVVU traf den 30. november 2012 afgørelse om inhabilitetsspørgsmålet, hvorefter A på ny klagede til mig.

Ombudsmandens udtalelse

"1. Retsgrundlaget

I kapitel 2 i forvaltningsloven (nu lovbekendtgørelse nr. 988 af 9. oktober 2012) er der fastsat regler om personlig, speciel inhabilitet. Bestemmelsen i § 3 har følgende ordlyd:

§ 3. Den, der virker inden for den offentlige forvaltning, er inhabil i forhold til en bestemt sag, hvis

- 1) vedkommende selv har en særlig personlig eller økonomisk interesse i sagens udfald eller er eller tidligere i samme sag har været repræsentant for nogen, der har en sådan interesse,
- 2) vedkommendes ægtefælle, beslægtede eller besvogrede i op- eller nedstigende linie i sidelinien så nær som søskendebørn eller andre nærtstående har en særlig personlig eller økonomisk interesse i sagens udfald eller er repræsentant for nogen, der har en sådan interesse,
- 3) vedkommende deltager i ledelsen af eller i øvrigt har en nær tilknytning til et selskab, en forening eller en anden privat juridisk person, der har en særlig interesse i sagens udfald,
- 4) sagen vedrører klage over eller udøvelse af kontrol- eller tilsynsvirksomhed over for en anden offentlig myndighed, og vedkommende tidligere hos denne myndighed har medvirket ved den afgørelse eller ved gennemførelsen af de foranstaltninger, sagen angår, eller
- 5) der i øvrigt foreligger omstændigheder, som er egnede til at vække tvivl om vedkommendes upartiskhed.

Stk. 2. Inhabilitet foreligger dog ikke, hvis der som følge af interessens karakter eller styrke, sagens karakter eller den pågældendes funktioner i forbindel-

se med sagsbehandlingen ikke kan antages at være fare for, at afgørelsen i sagen vil kunne blive påvirket af uvedkommende hensyn.

Stk. 3. Den, der er inhabil i forhold til en sag, må ikke træffe afgørelse, deltage i afgørelsen eller i øvrigt medvirke ved behandlingen af den pågældende sag.'

Det centrale formål med reglerne om inhabilitet er at forebygge, at der træffes konkrete afgørelser af usaglig karakter som følge af påvirkning af særlige personlige interesser.

Interessen skal være uvedkommende i forhold til udøvelsen af den konkrete forvaltningsfunktion, for at der kan statuere inhabilitet, jf. også forvaltningslovens § 3, stk. 2. Varetagelse af vedkommende – dvs. saglige – hensyn fører ikke til inhabilitet.

Forvaltningslovens § 3, stk. 1, opstiller en række situationer, som generelt betraget kan indebære en risiko for, at der træffes usaglige afgørelser. Som reglerne er udformet, er det således den abstrakte risiko for usaglig indflydelse, der afskæres.

Virkningen af speciel inhabilitet er, at den inhabile ikke må medvirke ved sagens behandling eller afgørelse.

Inhabilitetsformerne falder i fire konkrete tilfældegrupper (lovens § 3, stk. 1, nr. 1-4) og en opsamlingsbestemmelse i § 3, stk. 1, nr. 5.

Opsamlingsbestemmelsen udgør et supplement til § 3, stk. 1, nr. 1-4, og danner samtidig grundlag for at statuere inhabilitet i selvstændige typer af sager. I praksis har bestemmelsen især fundet anvendelse i tre kategorier af sager, nemlig i tilfælde af nære venskaber, ved konstaterbare personlige modsætningsforhold, og i tilfælde hvor en forvaltningsperson er fremkommet med offentlige forhåndstilkendegivelser om udfaldet af en sag.

Venskabsinhabilitet kan foreligge, hvis der er tale om et egentligt venskab. Det er derimod fast antaget, at almindelige kollegiale forbindelser ikke bevirker inhabilitet.

Inhabilitet på grund af personlige modsætningsforhold forudsætter, at modsætningsforholdet er af en vis styrke og direkte karakter. Det skal endvidere være konstaterbart og gensidigt, forstået på den måde at det ikke er tilstrækkeligt, at parten alene hævder, at der er et modsætningsforhold, hvis det ikke kan lægges til grund, at forvaltningspersonen har et modsætningsforhold til parten. Rent faglige, professionelle uoverensstemmelser og tvister, f.eks. i videnskabelige sammenhænge, kan i almindelighed ikke i sig selv udgøre grundlag for inhabilitet, heller ikke i tilfælde hvor uenigheden er ledsaget af et

betydeligt personligt engagement fra begge sider. Det samme gælder politiske modsætningsforhold.

Fra ombudsmandspraksis kan bl.a. henvises til udtalelsen omtalt i Folketingets Ombudsmands beretning for 1990, s. 583 (j. nr. 1989-428-711)*, hvor en professor klagede over, at han af det daværende Undervisningsministerium var blevet anset for inhabil ved nedsættelsen af et bedømmelsesudvalg, med henvisning til at der bestod et modsætningsforhold mellem ham og en af ansøgerne.

Ombudsmanden mente ikke, at forholdet var omfattet af forvaltningslovens § 3, stk. 1, nr. 5, da der var tale om et fagligt begrundet modsætningsforhold, hvor kun ansøgeren hævdede, at modsætningsforholdet også var af personlig karakter. Sagen gav dog ikke anledning til kritik, da ombudsmanden ikke ville anfægte myndighedernes ret til at yde videregående retsgarantier end dem, der fulgte af forvaltningsloven. Se desuden omtalen af sagen i Hans Gammeltoft-Hansen, *Inhabilitet i forvaltningen*, 1. udgave (2011), s. 108.

Den tredje hovedgruppe – offentlige forhåndstilkendegivelser om udfaldet af en sag – omfatter tilfælde, hvor en forvaltningsperson med en vis fasthed og præcision har udtalt sig om spørgsmål af betydning for sagens behandling eller afgørelse. Almindeligt holdte udsagn om forståelsen af sagens retsgrundlag fører i almindelighed ikke til inhabilitet, og heller ikke tidligere tilkendegivne opfattelser uden forbindelse til den nu foreliggende sag vil normalt være nok til at udløse inhabilitet.

Se fra retspraksis bl.a. dommen i Ugeskrift for Retsvæsen 1998.894 H, hvor Højesteret ikke anså kirkeministeren for inhabil i en sag om irettesættelse af en præst for at bære præstekjole under en demonstration mod fri abort. Det forhold, at ministeren tidligere i en avisartikel havde udtalt sig mod præsters brug af præstekjoler under demonstrationer, gjorde hende ikke inhabil.

I kendelsen i Ugeskrift for Retsvæsen 1984.10 H statuerede Højesteret inhabilitet hos et sagkyndigt medlem af en undersøgelseskommission. Kommissionen, der havde afgivet betænkning den 4. juli 1982, var med identisk sammensætning blevet gennedsat, efter at Danmarks Radio den 19. maj 1983 havde bragt en tv-udsendelse om det skibsforlis, som kommissionen undersøgte. Højesteret anså det sagkyndige medlem for inhabilt efter den dagældende § 62 i retsplejeloven, med den begrundelse at han ikke alene før kommissionen blev nedsat på ny, men også efter dette tidspunkt, offentligt havde udtalt sig vurderende om spørgsmål, som var omfattet af kommissionens undersøgelse.

Den sidstnævnte kendelse må dog ses i lyset af, at habilitetskravene i retsplejeloven er strengere end dem, der følger af forvaltningsloven. Efter retspleje-

lovens § 61 (dengang § 62) skal der således statueres inhabilitet, hvis der foreligger omstændigheder, som er egnede til at rejse tvivl om dommerens (her kommissionsmedlemmets) *fuldstændige* upartiskhed, hvorimod der efter forvaltningsloven skal foreligge omstændigheder, som er egnede til at vække tvivl om forvaltningspersonens upartiskhed (og altså ikke 'fuldstændige' upartiskhed). Der skal med andre ord i almindelighed mindre til, før der foreligger inhabilitet efter retsplejeloven.

For en nærmere gennemgang af praksis vedrørende forvaltningslovens § 3, stk. 1, nr. 5, kan jeg bl.a. henvise til John Vogter, Forvaltningsloven med kommentarer, 3. udgave (2001), s. 194 ff., Hans Gammeltoft-Hansen, Inhabilitet i forvaltningen, 1. udgave (2011), s. 101 ff., Steen Rønsholdt, Forvaltningsret, Retssikkerhed, Proces, Sagsbehandling, 3. udgave (2010), s. 259 ff., samt Jens Garde m.fl., Forvaltningsret – Sagsbehandling, 6. udgave (2007), s. 90 ff. (særligt s. 100, s. 105 og s. 119 f.). Se også forarbejderne til lov nr. 571 af 19. december 1985, forvaltningsloven, lovforslag nr. L 4 af 2. oktober 1984, Folketingstidende 1985-86, lovforslagets almindelige bemærkninger, pkt. 8.a., og de specielle bemærkninger til § 3.

2. Ombudsmandens bemærkninger til UVVU's afgørelse og (A)'s øvrige argumenter vedrørende inhabilitet

2.1. Afgrænsning

(A) har særligt gjort gældende, at tre medlemmer af UVVU ved behandlingen af hendes sager har været inhabile efter bestemmelserne i § 3, stk. 1, nr. 3 og 5.

Hun støtter først og fremmest sit synspunkt på, at de pågældende i kraft af deres ansættelse ved (X) Universitet har så nær tilknytning til (X) Universitet, hvor de to anmeldere ((B) og (C)) også er ansat, at de ikke burde have medvirket ved sagsbehandlingen.

Det er (A)'s opfattelse, at UVVU med afgørelsen af 30. november 2012 har indrømmet, at der har været tæt kontakt mellem (to af) UVVU-medlemmerne og den ene af anmelderne – (B) – idet de pågældende har været medlemmer af Det Frie Forskningsråd samtidig.

Vedrørende UVVU-medlem (D) har (A) med henvisning til et vedlagt presseklip endvidere peget på, at (D) har rettet beskyldninger mod hende om at stå bag nogle anonyme spørgsmål i en sag om afsløring af misbrug af forskningsmidler i det tidligere forskningsråd. Det er på dette grundlag (A)'s opfattelse, at (D) ikke er objektivt indstillet i forhold til hendes person. (A) mener i den forbindelse, at det er påfaldende, at (D) ikke har vedlagt dokumentation for, at

hun er blevet fejlciteret i det pågældende dagblad, således som hun har oplyst over for UVVU.

Jeg forstår (A)'s bemærkninger sådan, at hun mener, at de nævnte forhold viser, at der er et personligt modsætningsforhold mellem (D) og hende, og at (D) (også) af denne grund har været inhabil ved behandlingen af sagerne om hende.

2.2. Forvaltningslovens § 3, stk. 1, nr. 3

Ved afgørelsen af 30. november 2012 har UVVU i forhold til bestemmelsen i § 3, stk. 1, nr. 3, lagt vægt på, at alle tre medlemmer, som har medvirket ved afgørelserne i (A)'s to sager, er offentligt ansatte, hvorfor bestemmelsen ikke kan bringes i anvendelse.

Der er ikke udsigt til, at jeg ved en ombudsmandsundersøgelse vil kunne kritisere denne vurdering. Jeg henviser til, at bestemmelsen kun omfatter personer, der deltager i ledelsen af eller på anden måde har nær tilknytning til et selskab, en forening eller en anden privat juridisk person, som har en særlig interesse i sagens udfald. En sådan situation foreligger ikke i denne sag, allerede fordi ingen af de UVVU-medlemmer, som har deltaget i behandlingen af (A)'s sager, efter det oplyste har tilknytning til private juridiske personer med særlig interesse i sagens udfald.

2.3. Forvaltningslovens § 3, stk. 1, nr. 5

Jeg mener heller ikke, at der er udsigt til, at jeg vil kunne kritisere, at udvalget ikke har anset de tre UVVU-medlemmer for inhabile efter forvaltningslovens § 3, stk. 1, nr. 5.

Udvalget har lagt vægt på, at ingen af de tre medlemmer er i en situation, som er egnet til at vække tvivl om deres upartiskhed, således som forvaltningslovens § 3, stk. 1, nr. 5, fortolkes i praksis. UVVU har herved lagt vægt på, at de pågældende ikke har særlige relationer til de parter, som de to sager vedrører, herunder (A). I forhold til (D) har udvalget derudover henvist til, at forholdet vedrørende de anonyme spørgsmål ikke har nogen relation til de to konkrete afgørelser fra UVVU, og at (D) i øvrigt har afvist at have udtalt sig, som det fremgik af det pågældende dagblad.

Særligt om UVVU-medlem (E)

For så vidt angår UVVU-medlem (E) bemærker jeg, at han ifølge oplysningerne i sagen ikke har nogen form for professionel eller privat relation til andre involverede i sagen, dvs. hverken til anmelderne eller til (A), ligesom der ikke er oplysninger om et modsætningsforhold til (A). Jeg bemærker, at den omstændighed, at han – ligesom anmelderne – er ansat ved (X) Universitet, ikke i sig selv giver grundlag for at statuere inhabilitet efter reglerne i forvaltningsloven, jf. herved også pkt. 2.4 nedenfor.

Særligt om UVVU-medlem (F)

Der er som følge af det anførte heller ikke grundlag for at anse UVVU-medlem (F) for inhabil på grund af sin ansættelse (i 50 pct. af arbejdstiden) på (X) Universitet.

Om (F) er det yderligere oplyst, at han i perioden 2009-2010 var medlem af Det Frie Forskningsråd, hvor også (B) var medlem. Heller ikke dette forhold kan føre til, at der bør statueres inhabilitet efter forvaltningsloven. Jeg bemærker i den forbindelse, at der ikke i sagen foreligger oplysninger om eksempelvis et nært venskab eller en anden særlig relation mellem (F) og (B) (eller (C)), ligesom der ikke er oplysninger om et modsætningsforhold mellem (F) og (A).

Særligt om UVVU-medlem (D)

For så vidt angår UVVU-medlem (D) har jeg som nævnt forstået, at (A) – ved siden af de ovennævnte forhold vedrørende (D)'s og andre UVVU-medlemmers tilknytning til anmelderne, herunder gennem samtidigt medlemskab af Det Frie Forskningsråd – er af den opfattelse, at der er et sådant modsætningsforhold mellem hende selv og (D), at sidstnævnte ikke burde have medvirket ved behandlingen af (A)'s sager.

Ud fra de oplysninger, som jeg har modtaget i sagen, mener jeg ikke, at der er udsigt til, at jeg i forbindelse med en egentlig undersøgelse af sagen ville kunne konstatere, at der foreligger et modsætningsforhold mellem (A) og (D) af en sådan karakter, at (D) ikke burde have deltaget i sagsbehandlingen, jf. herved pkt. 1 ovenfor. Jeg bemærker, at professionelle uoverensstemmelser i f.eks. videnskabelige sammenhænge efter gældende ret normalt ikke i sig selv kan være grundlag for inhabilitet.

Det presseklip om (D)'s angivelige udtalelser til pressen, som er vedlagt (A)'s klage, kan efter min opfattelse heller ikke føre til, at (D) må anses for inhabil. Det gælder, allerede fordi (D) efter sine egne oplysninger er fejl citeret. Jeg bemærker i øvrigt, at den angivelige udtalelse angår en sag, der ikke har sammenhæng med de to UVVU-sager om (A). Der er dermed heller ikke anledning til på dette grundlag at statuere inhabilitet ud fra en betragtning om, at (D) på forhånd har tilkendegivet en opfattelse af, hvordan (A)'s to konkrete sager i UVVU burde behandles og/eller afgøres.

UVVU har oplyst, at (D) sammen med 57 andre forskere tidligere har skrevet under på en opfordring til (X) Universitet om at undersøge (A)'s sager til bunds. Jeg har overvejet, om dette forhold – uanset at (A) ikke selv har peget på det – kan indebære, at (D) må anses for inhabil efter forvaltningslovens § 3, stk. 1, nr. 5. Jeg har i den forbindelse overvejet, om forholdet må anses for at have karakter af en forhåndstilkendegivelse om behandlingen eller udfaldet af (A)'s sager ved UVVU.

Af referatet af udvalgets møde den 8. februar 2011 fremgår, at UVVU på mødet overvejede spørgsmålet og besluttede, at forholdet ikke medførte, at (D) måtte anses for inhabil.

Det åbne brev, som (D) og 57 andre forskere den 22. december 2010 sendte til (X) Universitet, har karakter af en generel opfordring til universitetet om at undersøge alle forhold i sagerne om (A), herunder universitetets håndtering af sagerne. Det fremgår, at opfordringen er motiveret af et ønske om, at '(X) Universitet og dansk forskning kan bevare sin internationale troværdighed'.

Efter at bestyrelsen for (X) Universitet havde afvist at imødekomme ønsket, blev opfordringen den 28. februar 2011 genfremsat over for universitetet, denne gang med 351 underskrivere, herunder (D). Underskriverne af brevet pegede i det nye brev bl.a. på, at de undersøgelser, som Kammeradvokaten (i januar 2011) havde igangsat, ikke var den undersøgelse, som underskriverne ønskede, 'alene af den grund at Kammeradvokaten i denne sammenhæng er universitetets advokat og dermed ikke er uvildig i en undersøgelse, der indbefatter universitetets håndtering af sagen'.

Som det fremgår, indeholder brevene, som (D) skrev under på, en generelt holdt opfordring fra et større antal forskere til universitetet om at undersøge alle sager om (A), herunder både (A)'s og universitetets rolle i sagerne. Brevene indeholder ingen tilkendegivelse af det ønskede udfald af en sådan undersøgelse, men fremstår som mere generelt motiveret af et ønske om at værne om (X) Universitets og dansk forsknings troværdighed. Der er således bl.a. ikke tale om, at man i brevene opfordrer til, at en eller flere konkrete sager – endsige specifikke spørgsmål i eller aspekter af en konkret sag – særligt skal undersøges.

Under de anførte omstændigheder mener jeg ikke, at der er udsigt til, at jeg vil kunne kritisere, at UVVU ikke har anset forholdet for inhabilitetsbegrundende efter forvaltningslovens bestemmelser. Jeg har herefter ikke fundet grundlag for at gå nærmere ind på, om der efter principperne om god forvaltningskik eventuelt kunne sættes spørgsmålstejn ved hensigtsmæssigheden af, at (D) – efter at have været medunderskriver på de omhandlede breve – deltog i behandlingen af (A)'s sager. Jeg henviser navnlig til, at dette spørgsmål ikke er omfattet af klagen, og til, at forholdet under alle omstændigheder ikke ville kunne antages at påvirke gyldigheden af UVVU's afgørelser.

Særligt om UVVU-medlem (B)

Det kan heller ikke give mig anledning til bemærkninger, at UVVU (på ny) har afvist, at der foreligger inhabilitet i udvalget på grund af (B)'s eventuelle rolle i sagen. Jeg henviser i den forbindelse til, at udvalget såvel i de to afgørelser af (...) [dato; min bemærkning] som i afgørelsen af 30. november 2012 har op-

lyst, at (B) var suppleant i UVVU frem til udgangen af januar 2012, men at han på intet tidspunkt har deltaget i behandlingen af (A)'s sager.

Jeg bemærker i øvrigt, at (B) efter det oplyste – få dage efter at sagerne om (A) var indbragt for UVVU – meddelte sekretariatet for UVVU, at han anså sig for inhabil i (A)'s sager (sekretariatets telefonnotat af 23. november 2010), jf. herved forvaltningslovens § 6, stk. 1, som bestemmer, at den, der anser sig for inhabil, skal give meddelelse herom til myndigheden. Som sagen foreligger oplyst for mig, har jeg ingen grund til at betvivle, at han rent faktisk ikke har deltaget i behandlingen af (A)'s sager.

2.4. Afsluttende bemærkninger – herunder om inhabilitet alene i kraft af ansættelse ved (X) Universitet

Jeg finder afslutningsvis anledning til at knytte nogle yderligere bemærkninger til (A)'s hovedsynspunkt vedrørende inhabilitet, nemlig at de deltagende UVVU-medlemmer alene i kraft af at være ansat på (X) Universitet må anses for at være inhabile i hendes sager.

(A)'s synspunkt kan være udtryk for den opfattelse, at ansatte ved universiteter og andre forskningsinstitutioner, som potentielt kan blive involveret i en sag om videnskabelig uredelighed, ikke bør kunne udpeges som medlemmer af UVVU. Et sådant synspunkt rækker væsentligt videre end reglerne om generel inhabilitet, dvs. den almindelige (uskrevne) retsgrundsætning, hvorefter man helt udelukkes fra at beklæde visse poster, hvor man ofte ville være afskåret fra at udføre sin forvaltningsmæssige funktion på grund af speciel inhabilitet. Se om generel inhabilitet bl.a. Hans Gammeltoft-Hansen, *Inhabilitet i forvaltningen*, 1. udgave (2011), s. 125 ff.

En så vidtgående regel måtte efter min opfattelse fremgå af regelgrundlaget for UVVU. Forskningsrådsloven (lovbekendtgørelse nr. 1064 af 6. september 2010 om forskningsrådgivning m.v.) fastslår imidlertid i § 32, stk. 3, at medlemmer og suppleanter 'alle skal være anerkendte forskere, der tilsammen dækker alle videnskabelige forskningsområder', men fastsætter ikke andre – hverken positive eller negative – habilitetskrav til medlemmer af UVVU. Det er således på dette område de ulovbestemte regler om generel inhabilitet, der er gældende.

Samlet set mener jeg ikke, at der er udsigt til, at jeg kan kritisere resultatet af UVVU's afgørelse af 30. november 2012 og den heri indeholdte vurdering af spørgsmålet om mulig inhabilitet blandt de tre UVVU-medlemmer, der deltog i behandlingen af (A)'s sager. Derfor har jeg besluttet ikke at gennemføre en egentlig undersøgelse af sagen.

(A)'s øvrige indsigelser om inhabilitet hos UVVU-medlemmer – herunder indsigelsen i hendes oprindelige klage om, at tre andre navngivne UVVU-medlemmer havde 'særligt nære personlige bånd' til anmelderne i sagen – giver

mig i den forbindelse ikke grundlag for at foretage mere. Jeg bemærker, at de sidstnævnte ifølge oplysningerne i sagen ikke har deltaget i behandlingen af (A)'s sager.

(A) har anført, at hendes indsigelser om inhabilitet også gør sig gældende i forhold til den nye sag om vurdering af (...) [et antal; min bemærkning] af hendes videnskabelige artikler, som (X) Universitet den 29. november 2012 har indbragt for UVVU. Hertil skal jeg bemærke, at jeg først vil kunne behandle en eventuel klage fra (A), når UVVU har truffet afgørelse i sagen (ombudsmandslovens § 14), jf. herved også mit brev af 4. oktober 2012 til (A).

Jeg foretager mig på det foreliggende grundlag ikke mere i sagen.”

Sagsfremstilling

Den 11. september 2012 klagede A til mig over UVVU's behandling af to sager vedrørende hende. Ved e-mail af 17. september 2012 præciserede hun klagen nærmere.

Begge sager var i november 2010 blevet indbragt for UVVU af henholdsvis B og C, begge ansat ved X Universitet.

UVVU kom i begge sager til den konklusion, at A havde begået videnskabelig uredelighed, jf. udvalgets afgørelser af (...) [dato; min bemærkning].

Jeg forstod, at A's klage særligt var begrundet i, at flere af UVVU's medlemmer efter hendes opfattelse havde været inhabile i forbindelse med behandlingen af de to sager.

A støttede især sin klage på det forhold, at tre af de UVVU-medlemmer, der havde behandlet hendes sag, var ansat ved X Universitet, hvor også de to anmeldere var ansat. Det ene af medlemmerne havde ifølge hende desuden rettet nogle nærmere angivne beskyldninger mod hende.

Derudover var det A's opfattelse, at en række andre medlemmer af UVVU, som efter hendes opfattelse havde "særligt nære personlige bånd" til B og C, havde haft indflydelse på hendes sager, selv om de pågældende efter det oplyste ikke havde været med til at træffe de to afgørelser, som hun anfægtede.

A pegede også på det forhold, at B frem til januar 2012 var tilknyttet UVVU som suppleant.

Til brug for behandlingen af A's klage indhentede jeg oplysninger fra UVVU om bl.a. udvalgets håndtering af problemstillinger vedrørende eventuel inhabilitet hos medlemmer af UVVU.

Jeg modtog i den forbindelse notat af en telefonsamtale den 23. november 2010 mellem B og sekretariatet for UVVU, hvoraf det fremgik, at B selv anså sig for inhabil i sagerne om A.

Endvidere modtog jeg referater af møder i UVVU, hvoraf det fremgik, at udvalget på to møder havde drøftet forskellige spørgsmål om inhabilitet. På mødet, der fandt sted den 6. december 2010, besluttede UVVU, at den omstændighed, at et medlem havde ansættelse på X Universitet, ikke alene skulle medføre, at medlemmet var inhabilt.

Samtidig besluttede udvalget at erklære G inhabil i henhold til forvaltningslovens § 3, stk. 1, nr. 5, fordi han som prodekan på Y Fakultet indgik i ledelsen på X Universitet. Udvalget lagde vægt på, at sagen måtte anses som værende af væsentlig betydning for universitetet, hvorfor dette forhold var egnet til at vække tvivl om hans upartiskhed. Udvalget besluttede at indkalde to suppleanter fra Z-by til behandling af sagen.

På mødet den 8. februar 2011 drøftede udvalget bl.a. UVVU-medlem D's habilitet. Dette skete, i lyset af at hun sammen med 57 andre forskere havde skrevet under på en opfordring til X Universitet om at foretage en tilbundsående undersøgelse af A's sager. Endvidere fremgik det, at hun som medlem af Det Frie Forskningsråd (...) havde deltaget i behandlingen af ansøgninger fra A og andre ansøgere. Udvalget mente ikke, at de nævnte forhold førte til, at D burde anses for inhabil.

Da UVVU (i de to afgørelser af (...) [dato; min bemærkning]) alene havde forholdt sig til A's indsigelse om inhabilitet hos B, anså jeg det ikke for hensigtsmæssigt at behandle denne mindre del af hendes indsigelser, før udvalget havde truffet afgørelse om alle de inhabilitetsindsigelser, som hun havde gjort gældende i sagen. Ved brev af 4. oktober 2012 sendte jeg derfor A's klage videre til UVVU som en anmodning fra hende om, at udvalget over for hende tog stilling til hendes indsigelser om inhabilitet hos en række UVVU-medlemmer begrundet i de omhandlede medlemmers relationer til anmelderne i sagen.

Jeg bad A om at vente på svaret fra UVVU, før hun besluttede, om hun ville klage til mig igen.

Ved e-mail af 24. december 2012 klagede A på ny til mig, idet hun ved brev af 30. november 2012 havde fået svar fra UVVU (vedhæftet hendes e-mail).

UVVU indledte brevet med at konstatere, at begge afgørelser var truffet af seks navngivne UVVU-medlemmer (ud over formanden), og at der derudover havde deltaget yderligere et navngivet medlem ved behandlingen af sagerne frem til dennes udtrædelse af UVVU den 14. juni 2012. Udvalget bemærkede, at ud over de nævnte personer havde ingen andre – hverken tidligere eller nuværende – UVVU-medlemmer eller -suppleanter deltaget i sagsbehandlingen.

Videre bemærkede UVVU, at udvalget havde forstået det således, at A med sin e-mail af 17. september 2012 havde præciseret, at hendes indsigelser om inhabilitet hos UVVU's medlemmer rettede sig mod tre nærmere bestemte UVVU-medlemmer, nemlig D, E og F, og at hun bl.a. begrundede sine indsigelser med, at de pågældende alle var ansat af X Universitet, samt, for så vidt angik D, med, at hun havde beskyldt A for at stå bag nogle anonyme spørgsmål i en sag om afsløring af misbrug af forskningsmidler i det tidligere forskningsråd. Dette forhold havde A underbygget med et presseklip fra X Universitet (vedrørende en artikel i et dagblad i 2011), hvoraf det bl.a. fremgik, at D og en anden professor tidligere havde udtalt, at de var overbeviste om, at A stod bag anklagerne (i form af de anonyme spørgsmål).

De tre medlemmer havde til brug for UVVU's vurdering af inhabilitetsspørgsmålet afgivet oplysninger over for udvalget om deres professionelle og personlige forhold, herunder om deres eventuelle relationer til andre involverede i sagen.

Det fremgik af de indhentede oplysninger, at de alle tre var ansat af X Universitet, idet D og F dog samtidig var ansat andetsteds (et hospital/en region). D var i perioden 2005-2011 medlem af Det Frie Forskningsråd, i hvilken periode B også var medlem heraf. Det samme gjorde sig gældende for F i perioden 2009-2010.

Alle tre medlemmer havde oplyst over for udvalget, at de ikke i øvrigt – hverken fagligt, professionelt eller privat – havde relationer til de to anmeldere. D havde i øvrigt oplyst, at hun hverken over for Ritzaus Bureau – som var det eneste medie, hun havde talt med – eller over for andre havde beskyldt navngivne personer for at stå bag de anonyme henvendelser. Dagbladets artikel og gengivelse af hendes udtalelser måtte efter hendes opfattelse derfor bero på en fejl.

Det var på dette grundlag UVVU's vurdering, at ingen af de tre UVVU-medlemmer, der havde deltaget i behandlingen af A's sager, havde været inhabile.

Udvalget begrundede det for det første med, at bestemmelsen i forvaltningslovens § 3, stk. 1, nr. 3 – som A havde påberåbt sig i klagen – ikke kunne bringes i anvendelse, da alle tre medlemmer var offentligt ansatte.

For det andet henviste udvalget til, at ingen af de tre medlemmer i øvrigt var i en situation, som var egnet til at vække tvivl om deres upartiskhed efter den målestok, der anvendtes i retspraksis, jf. forvaltningslovens § 3, stk. 1, nr. 5. Dette begrundede udvalget nærmere med, at ingen af de tre medlemmer efter det oplyste havde særlige relationer til de parter, som de to sager vedrører, herunder A. Om D bemærkede nævnet derudover, at forholdet vedrørende de anonyme spørgsmål ikke havde nogen relation til de to konkrete afgørelser fra UVVU. Videre henviste udvalget til, at D havde afvist at have udtalt sig til medierne som påstået.

Med henvisning til de to afgørelser af (...) [dato; min bemærkning] gentog UVVU afslutningsvis, at B alene have været suppleant i UVVU frem til udgangen af januar 2012, og at han ikke havde deltaget i behandlingen af A's sager.

I sin klage af 24. december 2012 bad A mig om at vurdere afgørelsen fra UVVU. Hun gjorde bl.a. gældende, at UVVU med afgørelsen indrømmede, at der havde været tæt kontakt mellem UVVU-medlemmerne og B i kraft af disses samtidige medlemskab af Det Frie Forskningsråd. Det var hendes opfattelse, at B havde haft "rigelig adgang til enhver form for indirekte afgørelse og påvirkning af de 3 ansvarlige UVVU-medlemmer".

I forhold til D stillede A sig undrende over for, hvorfor hun ikke havde gjort indsigelse over for de medier, der havde bragt citatet. A henviste til, at D kunne have indhentet dokumentation fra Ritzaus Bureau for sin påstand.

A oplyste afslutningsvis, at X Universitet den 29. november 2012 havde indbragt en ny sag for UVVU, idet udvalget var blevet bedt om at vurdere (...) [et antal; min bemærkning] af hendes videnskabelige artikler – efter A's opfattelse med henblik på at universitetet kunne fratage hende hendes akademiske grader i form af hendes ph.d.-grad og doktorgrad. A anførte, at det var dette forhold, der oprindeligt var årsagen til, at hun henvendte sig til ombudsmanden, og hun bemærkede, at hendes indsigelser om inhabilitet også var gældende i forhold til denne sag.

NOTE: (*) FOB 1990, s. 583 (j. nr. 1989-428-711).